

Möödunud aasta tuli 140 seas soojuselt viiendaks

Ain Kallis

Klimatoloog

Iga aasta alguses tehakse kokkuvõtteid eelmise aasta ilmastikust nii igas riigis kui kogu maailmas. Hiljaaegu teatati mitmest juhtivast kliimauurimiskeskusest ning Maailma Meteoroloogiaorganisatsiooni (WMO) peakorterist Genfis, et keskmine maakera pinna lähedane temperatuur oli ka eelmisel aastal väga kõrge.

Siiski jäi möödunud aasta 1860. aastast algavas vaatlusreas soojuselt viiendale kohale. See oli sedakorda 0,33 kraadi võrra kõrgem kui baasaastateks võetud ajavahemikul 1961–1990 ning umbes 0,7°C soojem kui eelmise sajandi lõpuaastail. Üheksakümnendaisse aastaisse jäävad samuti selle sajandi seitse kõige kuumemat aastat.

Need andmed on saadud

3000 ilmajaamast üle kogu maakera ning ookeanidel ujumatelt poidelt ja laevadelt. Kliima soojenemise teooria vastaste argumentideks on see, et vaatlusvõrk on palju tihedam põhjapoolkeral, ookeaniavarustelt lõunas tuleb andmeid senini kasinalt, mis vähendab tehtud järelduste usaldusväärsust.

“La Niñast tingitud Vaikse ookeani ekvatoriaalsete vete kiire jahtumine oli põhjuseks, et 1999. aasta oli tunduvalt jahedam eelmisest, El Niño-aastast, mis oli vaatlusperioodi kõige kuumem, kommenteeris Briti ilmateenistuse teadlane David Parker 1999. a. ilmastikku. “Taoline kliimanäitajate suur kõikumine ongi täpselt see, mida me ootame inimtegevusest põhjustatud kasvuhoonegaaside hulga suurenemisel. 2000. aasta peaks tulema soojem kui eelmine,

kuigi mitte nii soe kui rekordiline 1998. aasta.”

Satelliitidelt tehtavad mõõtmised ei ole siiski näidanud sellist planeedi temperatuuri tõusu kui maapinnal asuvate jaamade andmed. USA Rahvusliku Uuringute Nõukogu komisjon märkis oma aruandes, et saadud mõõtmistulemused temperatuurist atmosfääris kuni 8 km kõrguseni ei sea üldist kliima muutumise tendentsi kahtluse alla, kuna mõõtmisi on tehtud vaid 20 aasta jooksul. Soovitatakse oluliselt tõsta kliimamonitoringu, nagu osooni, päikesekiirguse ja aerosooli muutuste jälgimise taset. Tõraveres asuv Tartu meteoroloogiajaam on selliste nn baasjaamade hulgas, millele üheks ülesandeks on ka maapealsete ja kosmosest tehtavate mõõtmiste sidumine.

Kui möödunud kuum ja

kuiv Eesti suvi tekitas meis usu kliima soojenemisse, siis mujal maailmas oli küllalt paiku, kus tavalisest külmem, nagu Boliivias ja Aafrika keskosas, või märjem nagu Venezuelas. Mis maailmast rääkida, ka meie väikesel maal olid ilmastikutingimused väga kirevad. Kogu aasta sademete hulk muutus juba 80-kilomeetrilisel alal kõvasti. Kui Ristnas Hiiumaal sadas 739 mm, siis naabritel Kuressaares vaid 574 mm. Tavalisest soojem oli küll igal pool, sest talvekuud, mis suuresti määravad aasta temperatuuri, ei olnud külmad.

Eesti territooriumi aasta keskmiseks õhutemperatuuriks arvatati 6,5 kraadi, s.o. 1,8° enam normist. Sademeid saime tavalise koguse.

Igaks juhuks peab alanud aastal valvel olema, sest “Ilm om kuri ja kavval” (Rõuge).

Tartu Ilmajaama juhataja Ain Kallis näitab, et nende kiirgusmõõtja varustati täpsuse huvides pesukausiga. “See kaitseb kasvavate sademete eest,” ütleb ta.

PRIIT SIMSON